

Kaders voor regionaal visiteren van individuele opleidingen in samenwerkingsverband

Versie 20 juni 2022

I. Inleiding

Visitatie van individuele opleidingen in samenwerkingsverband, kortweg regionale visitatie genoemd, richt zich op meerdere vervolgoopleidingen van één medisch specialisme in een samenwerkingsverband, waarbij men inzicht verkrijgt in de inhoud en samenhang van één medisch specialistische vervolgoopleiding in de individuele instellingen en in hun onderlinge samenwerking.

Een regionale visitatie gaat over de opleiding, het specifieke opleidingsonderdeel in de deelnemende instelling(en) en over de wijze waarop wordt samengewerkt. Bij het voldoen aan de eisen wordt een erkenning voor onbepaalde tijd verleend aan de individuele opleidingen.

Regionale visitatie van individuele opleidingen in samenwerkingsverband heeft een tweeledig doel. De individuele opleidingen worden getoetst aan de vereisten en hun regionale samenwerking wordt beoordeeld. Vereist is dat elke opleider en instelling in het samenwerkingsverband voldoet aan de erkenningseisen en dat tenminste de afspraken tussen de instellingen over elke locatie, de inhoud en duur van de verschillende onderdelen van de opleiding en over de onderlinge verhouding en verantwoordelijkheid van de instellingen zijn vastgelegd (zie Kaderbesluit en Kwaliteitskader).

Naast de toetsing van de individuele opleidingen richt de regionale visitatie zich op vragen als:

- Is door de samenwerkende opleidingen voldoende geborgd dat elke aios de opleiding krijgt die deze volgens de trits landelijk-, regionaal- en lokaal opleidingsplan zou moeten krijgen?
- Kunnen de aiossen de stages die zij behoren te lopen daadwerkelijk doen?
- Komen aiossen daadwerkelijk toe aan het uitvoeren van hun verplichtingen?
- Wordt elke aios in staat gesteld de afgesproken bekwaamheidsniveaus te behalen?

In dit document treft u de kaders aan zoals de RGS die stelt voor regionaal visiteren van medisch specialistische vervolgoopleidingen in samenwerkingsverband op basis van het Kaderbesluit CGS. Het is aan de Wetenschappelijke Verenigingen en PVC's om – in samenspraak met de RGS - te bepalen of regionaal visiteren binnen hun vakgebied zinvol en uitvoerbaar is en daar vervolgens invulling aan te geven. Het uitgangspunt is hierbij dat de opleidingen in een samenwerkingsverband zelf aangeven dat zij deel willen nemen aan de visitatie van de individuele opleidingen en hun samenwerkingsverband.

II. Algemene uitgangspunten

De RGS heeft in haar visie¹ uitgangspunten geformuleerd voor het kwaliteitstoezicht op de geneeskundige vervolgoopleidingen. De volgende uitgangspunten zijn in het bijzonder relevant voor de inrichting van het regionaal visiteren van de medisch specialistische vervolgoopleidingen.

- Het zelftoezicht van (samenwerkingsverbanden van) opleidingsorganisaties is gericht op kwaliteitsborging en –bevordering van de inhoud en organisatie van de opleidingen.²

---

¹ U kunt de volledige visie vinden in het document "Visie van de RGS op toekomstbestendig kwaliteitstoezicht op de geneeskundige vervolgoopleidingen" (vastgesteld door de RGS op 14 september 2018).

- De basis van dit zelftoezicht is een goed werkend kwaliteitssysteem met een PDCA-cyclus (hierna kwaliteitscyclus genoemd) voor kwaliteitsborging en –bevordering.
- De wetenschappelijke verenigingen van geneeskundig specialisten spelen, uitvoerend en/of beleidsmatig, een belangrijke rol in het toezicht van de RGS op de vakinhoudelijke onderdelen van de opleidingen. Hiermee borgt de RGS de binding van het toezicht van de RGS aan het kwaliteitsbeleid van de medische beroepsgroep.

III. Criteria RGS

De RGS heeft criteria vastgesteld voor regionaal visiteren², daaraan wordt op de volgende wijze nader invulling gegeven:

1. Vrijwillig

- Deelname aan regionaal visiteren is vrijwillig voor een samenwerkingsverband.

2. Samenwerkingsovereenkomst

- De instellingen hebben een samenwerkingsovereenkomst gesloten voor de betreffende opleiding.
- Men kan gebruik maken van de standaard samenwerkingsovereenkomst (samenwerkingsverband artikel C6 Kaderbesluit CGS) waarin de RGS voorziet.

3. Governance

- Het samenwerkingsverband van de individuele opleidingen stelt op schrift (bijvoorbeeld in de vorm van een governance code) hoe het de verdeling van verantwoordelijkheden en bevoegdheden waaronder het escalatiemechanisme c.q. de doorzettingsmacht met betrekking tot het zelftoezicht tussen hun instellingen heeft geregeld.
- Het gaat om de specifieke wijze waarop binnen het samenwerkingsverband wordt samengewerkt in het kader van de kwaliteit van de opleiding en het gesprek daarover (de RGS stelt dus geen format op).

4. Regionale structuur en regionaal opleidingsplan

- Er is een regionale structuur hetgeen blijkt uit:
  - De samenwerkingsovereenkomst
  - Een regionaal opleidingsplan gerelateerd aan het landelijk opleidingsplan en de lokale opleidingsplannen
  - Een regionale opleidingscommissie of vergelijkbaar gremium
- De regionale structuur voorziet in betrokkenheid van de aiossen.

Regionale afspraken moeten individueel opleiden mogelijk maken. Daarom moeten er regionale afspraken gemaakt worden over de logistiek rondom de in- en doorstroom van aiossen.

5. Kwaliteitscyclus individuele opleidingen

- De individuele opleidingen hebben goed werkende kwaliteitscycli die voldoen aan de eisen uit het Kaderbesluit CGS.

6. Kwaliteitscyclus regio

- Het samenwerkingsverband heeft een goed werkende regionale kwaliteitscyclus.

---

² Genoemde criteria zijn vastgelegd in het document "Het Fundament, Het Fundament Criteria, Consequenties en Kansen van Regionaal Visiteren" dat op 31 januari 2020 door de RGS is vastgesteld.

- De kwaliteitscyclus borgt tenminste de volgende uitgangspunten van de regionale opleiding³:
  - De aios moet de mogelijkheid krijgen om zijn opleidingstijd optimaal te benutten door op het juiste moment de juiste dingen te leren.
  - Opleiders in de regio hebben zicht op de ontwikkeling van de aios.
  - Opleiders vertrouwen op eerdere beoordelingen van bekwaamheid afgegeven binnen een andere dan eigen instelling.

7. Certificering door een instellingsvisitatie RGS

- De instellingen zijn in beginsel gecertificeerd op basis van een Instellingsvisitatie RGS. Instellingen met 1 of 2 opleidingen zijn in beginsel gecertificeerd op basis van een gecombineerde opleidings- en instellingsvisitatie.

8. Deelname aan de regionale visitatie

- Alle opleidingen die een samenwerkingsovereenkomst zoals bedoeld in C6 van het Kaderbesluit CGS hebben) doen mee aan de visitatie. Stages die geen onderdeel uitmaken van het samenwerkingsverband doen niet mee.

Voor specifieke stages waar aiossen opgeleid worden vanuit verschillende regio's, OOR's, clusters of andere samenwerkingsverbanden in het land kan hierop een uitzondering gemaakt worden. Deze stages kunnen ervoor kiezen om te participeren in de visitatie van één samenwerkingsverband. Het is niet de bedoeling dat deze stages verplicht worden aan meerdere samenwerkingsverbanden deel te nemen.

9. Concentratie van zorg

- Er zijn opleidingsonderdelen die maar op 1 of 2 plaatsen in het land te volgen zijn. Deze kunnen in beginsel worden meegenomen, maar dat zal van geval tot geval (op maat) bekeken moeten worden gezien de grote diversiteit die zich op dit vlak voordoet.

10. De vooropleiding

- De vooropleiding van de medisch specialistische vervolgoopleidingen (bijvoorbeeld van de interne geneeskunde en de heelkunde) wordt niet meegenomen bij de regionale visitatie. Er moet vertrouwd kunnen worden op de visitaties van de hoofdopleidingen.

IV. Richtlijnen voor de uitvoering van visitatie van individuele opleidingen in samenwerkingsverband

Visitatie van individuele opleidingen in een samenwerkingsverband vergt maatwerk. Bij de inrichting van regionaal visiteren als onderdeel van het stelsel van toezicht gelden de in paragraaf 2 genoemde algemene uitgangspunten van de RGS. De RGS gaat in haar toezicht uit van vertrouwen. Beoogd wordt (regionaal) visiteren en in een later stadium evalueren van opleidingen in samenwerkingsverband een stimulans voor kwaliteitscycli te laten zijn. Dat betekent dat de RGS bij haar toezicht niet de maximale controle nastreeft.

De RGS beperkt zich mede daarom tot het geven van een aantal richtlijnen voor de uitvoering en laat de Wetenschappelijke Verenigingen en PVC's de ruimte om daarbinnen te bepalen op welke wijze men een regionale visitatie in praktische zin uitvoert. Dit geldt in het bijzonder voor de toetsing aan de specialisme specifieke kwaliteitscriteria.

---

³ Ontleend aan Regionalisering van de medisch specialistische vervolgoopleiding (FMS, 2015) waarin ook randvoorwaarden zijn geformuleerd die dit kunnen faciliteren.

Op voorstel van de landelijke expertgroep Regionaal Visiteren en evaluatie van een eerste tranche van zes regionale visitaties heeft de RGS de volgende aandachtspunten geformuleerd voor regionale visitatie.

a. Proces algemeen en doorlooptijd

- De RGS ziet geen aanleiding de huidige rolverdeling tussen het bureau van de RGS en de PVC's – als verlengde arm van de RGS – aan te passen. Dit betekent dat (het bureau van) de RGS de termijnen bewaakt, het visitatieproces in gang zet door de PVC en de betrokken opleidingen/instellingen aan te schrijven, rapportages ontvangt en doorgeleidt naar de secretarissen RGS, de formele besluitvorming van de RGS voorbereidt etc. etc.
- De doorlooptijd van het huidige visitatieproces van in totaal 8 maanden van eerste aanschrijving tot besluitvorming van de RGS blijft gehandhaafd. De RGS streeft ernaar de doorlooptijd te verkorten.
- Individuele opleidingserkenningen kunnen t.b.v. synchronisatie maximaal één jaar worden aangehouden.

b. Samenstelling Regionale Visitatiecommissie (RVC)

- Voor alle regionale visitatiecommissieleden geldt dat zij afkomstig zijn uit een ander samenwerkingsverband dan het te visiteren samenwerkingsverband.
- De RVC bestaat tenminste uit twee medisch specialisten uit het betrokken specialisme, waarvan 1 universitair en 1 niet-universitair en tenminste één aios. Overwogen kan worden visitatoren uit een ander specialisme als toevoerder te laten aansluiten zodat men van elkaar kan leren.
- De RVC dient uit voldoende medisch specialisten en aios te bestaan zodat eventueel gelijktijdig twee gesprekken kunnen worden gevoerd met eenzelfde samenstelling van een aios en een medisch specialist als het aantal van de Instellingen van het samenwerkingsverband daarom vraagt.
- Het toevoegen van een onderwijskundige kan onder omstandigheden aangewezen zijn, maar is geen verplichting.
- De visitatie heeft in beginsel een tweeledig doel. Zowel de individuele erkenningen als het samenwerkingsverband worden getoetst op het voldoen aan de vereisten.
- Ondersteuning van de RVC door een beleidsmedewerker of ambtelijk secretaris acht de RGS wenselijk.

c. Vorbereiding

- Een gedegen voorbereiding van de visitatie is cruciaal. De RGS laat de ruimte om gelaagd te werken. Dat wil zeggen dat het samenwerkingsverband interne evaluatiebezoeken (interne audits en proefvisitaties) kan uitvoeren, waarvan de verslaglegging bij de regionale visitatie wordt aangeleverd aan de RVC; daarmee wordt het zelftoezicht getoetst en tegelijk een beeld van de individuele opleidingen verkregen. Zie ook hierna de paragraaf over de uitvoering van de regionale visitatie.
- De RVC kan zelf bepalen op welke wijze zij zich vooraf oriënteert op specifieke aspecten van de betrokken opleidingen.
- De PVC kan de (vice)voorzitter van het eigen Concilium vooraf om input vragen.
- Als richtsnoer geldt het 'Visitatiewerkdocument voor visitatie van individuele opleidingen in samenwerkingsverband'.

Documenten

Er is een lijst documenten opgesteld die is opgenomen in het visitatiewerkdocument.

Documenten ten aanzien van de *individuele opleidingen*:

- Als vertrekpunt geldt hetgeen de RGS heeft vastgesteld voor de visitatie van individuele opleidingen in gecertificeerde instellingen. Het is aan de PVC om te bepalen welke documenten er worden overgelegd. Gewaakt moet worden voor een grote hoeveelheid documenten.
- Het gebruik van aios-vragenlijsten, althans het bevragen van aiossen ter voorbereiding op de visitatie, behoort onderdeel te zijn van de voorbereiding op de visitatie.

Documenten ten aanzien van de *regionale samenwerking*:

- Samenwerkingsovereenkomst.
- Regionaal opleidingsplan.
- Document waaruit blijkt hoe de governance is geregeld (nb: dit kan een afzonderlijke governance code zijn, maar het kan ook onderdeel van de samenwerkingsovereenkomst zijn).

d. *Uitvoering visitatie*

- Tijdens de visitatie beoordeelt de RVC zowel de opleidingsinhoudelijke aspecten van alle individuele opleidingen, als de samenhang en samenwerking binnen de opleiding.
  - Het is de RVC toegestaan:
    - de resultaten van visitaties en audits die al plaatsvonden binnen de individuele opleidingen input te laten zijn voor de regionale visitatie. De vorm kan daarbij worden vrijgelaten.
    - de resultaten van evaluaties⁴, die het resultaat zijn van klinieken uit verschillende samenwerkingsverbanden die onderling in een collegiale sfeer elkaar de maat nemen, input te laten zijn voor de regionale visitatie.
- NB: dit kan alleen als er voldoende waarborgen zijn dat de RVC op deze resultaten kan vertrouwen nu de PVC bij deze interne visitaties niet betrokken is.

d.1. *Duur visitatie en locatie(s)*

- Een belangrijk item is de samenhang van de opleidingsonderdelen in de regio zodat de aios de opleiding krijgt waar deze recht op heeft. De RGS is zich ervan bewust dat de RVC zich zowel van de individuele opleidingen als van de samenwerking een beeld moet kunnen vormen. Dit betekent echter niet dat alle locaties bezocht moeten worden, de RVC kan daar beargumenteerd een eigen invulling aan geven.
- De visitatie vindt op één of meerdere dagen plaats, dit ter beoordeling door de RVC. Hanteer daarbij de vuistregel van het aantal opleidingsinstellingen gedeeld door twee. Uitgangspunt is dat de RVC zich een goed oordeel moet kunnen vormen over zowel de individuele opleidingen als het samenwerkingsverband.

d.2 *Programma visitatiedag(en) / gesprekspartners*

- Het programma kan per specialisme en per samenwerkingsverband verschillen waarbij kan worden aangesloten op de structuur van het samenwerkingsverband. Het programma van de visitatiedag(en) is in overleg tussen RVC en instellingen/opleiders vast te stellen.
- Minimaal wordt gesproken met:
  - De aiossen van elke individuele opleiding afzonderlijk. Het betreft hier de aiossen die op dat moment op die locatie werkzaam zijn.
  - De opleidingsgroep van elke individuele opleiding afzonderlijk. Alleen onder bijzondere omstandigheden mag een opleider zich laten vervangen door de plaatsvervangend opleider.
  - Een afvaardiging van de aiossen van het samenwerkingsverband gezamenlijk met een adequate vertegenwoordiging van elke instelling en diverse jaargangen: beginners, halverwege en aiossen die met hun differentiatie bezig zijn.
  - De opleiders van het samenwerkingsverband gezamenlijk (inclusief de vertegenwoordiger van de instelling die is aangewezen als centraal aanspreekpunt voor de betreffende (volledige) opleiding dan wel het DB van het samenwerkingsverband).
- Optioneel (ter beoordeling aan de RVC):

---

⁴ Binnen de Psychiatrie spreekt men van evaluaties van clusterklinieken.

- Stagebegeleiders of deelopleiders
- Functionaris die zich bezighoudt met de logistiek van de assistentenstromen
- Alumni/ jonge klaren.
- Gesprekspartners gekozen door de RVC o.b.v. documenten en/of gesprekken.

d.3. Visitatierapport ten behoeve van de RGS

- De RVC maakt gebruik van het model 'Visitatierapport voor visitatie van individuele opleidingen in samenwerkingsverband'.
- De RVC beargumenteert de toetsing van individuele opleidingen expliciet en formuleert een voorstel voor adviezen voor de individuele opleidingen en voor het samenwerkingsverband.
- Er worden ten behoeve van het visitatierapport beknopte gespreksverslagen opgesteld die ter controle op aantoonbare onjuistheden worden voorgelegd aan de desbetreffende gesprekspartners.